

Славянски етимологии:

1) украинското *зайвий* ‘прекомерен, излишен’, 2) полабското *jq* ‘е’

Предложено е изолираното украинско прилагателно *зайвий* ‘прекомерен, излишен’, досега без добро етимологично обяснение, да се анализира като съставно прилагателно **za-jьv-ъ*, включващо предлога **za* ‘зад, отвъд’ (срв. стб. *за*) и съществителното **jьva* ‘ръб, край’. Последното е познато предимно от южнославянските езици (бълг. *ива* ‘край на тъкан’, срхр. *iva*) и едва ли е турцизъм, както понякога се предполага, а по-скоро изконно славянски елемент. Предполагаемата основополагаща предложна фраза би била **za jьvojъ* ‘зад ръба’, откъдето и прилагателното **za-jьv-ъ* ‘*който е зад ръба’ > ‘прекомерен, излишен’.

3. л. ед. ч. на копулата в полабски език има необяснимата досега форма *jq* с носова гласна. Тя не може да отразява праславянското **je(stь)* (стб. *ѣтъ*, бълг. *е*). Ние предполагаме, че формата всъщност е навлязла от местоименната система и представлява стария ном. sg. masc. на относителното местоимение **jь-* (срв. стб. *н[же]* ‘който’). Известно е, че в полабски, както и в други западнославянски езици ном. sg. masc. на някои местоимения е бил разширен с носов елемент (срв. стб. *тъ* ‘този’, но полско, чешко *ten*, горнолужишко *tón* < **tь-нъ*). В полабски език по този начин се получава носова гласна (срв. *tъ* ‘този’ < **tь-нъ*). По същия начин местоимението **jь* е разширено до **jь-нъ* (срв. чеш. *jen[ž]* ‘който’), от което се очаква именно полабското *jq*. Употребата на местоименни форми във функцията на копула типологично е добре засвидетелствана, включително в славянските езици (срв. руско *X это Y*, полско *X to Y* ‘X е Y’).

Slavic etymologies:

1) Ukrainian *zajvyj* ‘excessive, unnecessary’, 2) Polabian *jq* ‘is’

We argue that the isolated Ukrainian adjective *zajvyj* ‘excessive, unnecessary’, so far without a satisfactory etymological explanation, can be analyzed as a compound **za-jьv-ъ* consisting of the preposition **za* ‘behind, over’ (cf. Old Church Slavonic *za*) and the substantive **jьva* ‘edge, border’. The latter is primarily known from South Slavic (Bulg. *iva* ‘edge of fabric’, B/C/M/S *iva*), but it can hardly be explained as a Turcism, as has sometimes been asserted; rather, it is an inherited Slavic lexeme. The presumed foundational prepositional phrase would be **za jьvojъ* ‘over the edge’, whence the adjective **za-jьv-ъ* ‘*which is over the edge’ > ‘excessive, unnecessary’.

The 3. sg. pres. of the copula in Polabian has the hitherto unexplained form *jq*, with a nasal vowel. The form cannot reflect Common Slavic **je(stь)* (Old Church Slavonic *jestь*, Bulg. *e*). We assume that the form is in fact an intrusion from the pronominal system and continues the old nom. sg. masc. of the relative pronoun **jь-* (cf. Old Church Slavonic *i[že]* ‘which’). It is known that in Polabian, as in other West Slavic languages, the nom. sg. masc. of certain pronouns has been extended with a nasal element (cf. Old Church Slavonic *тъ* ‘this’, but Polish, Czech *ten*, Upper Sorbian *tón* < **tь-нъ*). In Polabian, a nasal vowel develops in this context (cf. *tъ* ‘this’ < **tь-нъ*). Similarly, the pronoun **jь* could be extended to **jь-нъ* (cf. Czech *jen[ž]* ‘which’), which is expected to yield precisely Polabian *jq*. From the typological point of view, the use of pronominal forms in the function of the copula is well-attested cross-linguistically, including in Slavic (cf. Russian *X это Y*, Polish *X to Y* ‘X is Y’).